

*Slobodan Sremčev***Zoran Pavlović****Nenad Stefanović****

SUDSKA PRAKSA PRIVREDNOG SUDA U NOVOM SADU – IZBOR

PRETHODNO PITANJE I PREKID POSTUPKA

Pravilno je prvostepeni sud odlučio kada je odredio prekid postupka čiji predmet je ispunjenje ugovorne obaveze i naknada štete zbog neispunjenja ugovorne obaveze, a do pravosnažnog okončanja postupka čiji predmet je ništavost istog ugovora.

Prema stanju u spisima tužilac je tužbu podneo 08.08.2014. godine sa zahtevom da se tuženi obaveže na isplatu 9.069.624,32 dinara sa kamatom što predstavlja ispunjenje obaveze po ugovoru o kupovini otpadnog gvožđa, kao i 9.604.416,06 dinara sa kamatom što predstavlja zahtev za naknadu štete na ime izmakle dobiti zbog neispunjenja istog ugovora od strane tuženog. Među parničnim strankama ni u vreme podnošenja tužbe ni docnije, nije bilo sporno da je pre toga bio u toku spor po tužbi tuženog protiv tužioca u svojstvu tuženog sa zahtevom za utvrđenje ništavosti ugovora o kupovini otpadnog gvožđa, odnosno da je u toku prvostepenog postupka pred istim sudom zahtev opredeljen kao zahtev za utvrđenje ništavosti člana 2. stavova od 2. do 7. navedenog ugovora kao i zahtev za novčano potraživanje.

* Predsednik Privrednog suda u Novom Sadu

** Prof. dr, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Univerzitet Privredna akademija

*** Msr., Doktorand na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Univerzitet Privredna akademija

Pravilan je zaključak prvostepenog suda da odluka u navedenoj parnici ima prirodu prethodnog pitanja, odnosno da odluka o zahtevu za ispunjenje ugovorne obaveze i za naknadu štete zbog neispunjenja ugovorne obaveze zavisi od odluke o ništavosti, odnosno punovažnosti istog tog ugovora, ili njegovih pojedinih odredbi.

Na pravilnost ovakvog zaključka prvostepenog suda nije od uticaja to što se tužilac protivio predlogu za prekid postupka pred prvostepenim sudom. Iz spisa predmeta proizilazi da je razlog njegovog protivljenja što je zahtev u predmetnoj parnici neosnovan, po njegovom mišljenju. Za odluku o prekidu postupka to je irelevantno. Bitno je da odluka o predmetu spora zavisi od odluke u drugoj parnici, nezavisno od toga da li je zahtev u toj drugoj parnici osnovan ili nije.

**- Član 12. i 222. Zakona o parničnom postupku
(rešenje Privrednog apelacionog suda broj 9. Pž.2133/16 od 24.03.2016. godine; rešenje Privrednog suda u Novom Sadu broj P.1206/14 od 26.02.2016. godine)**

NASTAVAK POSTUPKA I PREINAČENJE TUŽBE

Prema članu 92. Zakona o stečaju, ukoliko u predlogu za nastavak postupka tužilac ne preinači tužbu postavljanjem utvrđujućeg umesto obavezujućeg zahteva, nadležni sud će nastaviti postupak i odbaciti tužbu kao nedozvoljenu. Prvostepeni sud nije mogao doneti rešenje o odbačaju tužbe ukoliko je u trenutku donošenja odluke tužba već bila preinačena tako što je postavljen utvrđujući tužbeni zahtev, na koji način je uklonjen razlog koji je tužbu činio nedozvoljenom.

Prema stanju u spisima tužioci su 21.03.2013. godine podneli pred Osnovnim sudom u Novom Sadu tužbu sa zahtevom da se obaveže tuženi na isplatu iznosa od 23.387.287,50 dinara sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom. Kako je nad tuženim 08.04.2013. godine po rešenju Privrednog suda u Novom Sadu otvoren postupak stečaja Osnovni sud u Novom Sadu je odredio prekid postupka. Tužioci su kao stečajni poverioci prijavili svoje potraživanje u stečajnom postupku koje je predmet započetog postupka pred Osnovnim sudom u Novom Sadu, a pošto je prijavljeno potraživanje tužioca osporeno upućeni su na parnicu da nastave postupak.

Tužioci su 17.06.2014. godine podneli predlog za nastavak postupka.

Uz predlog za nastavak postupka nisu uredili tužbu u delu tužbenog zahteva, odnosno nisu preinačili već su ostali kod tužbenog zahteva koji je postavljen kao kondemnatorni (obavezujući), ne postavljajući utvrđujući tužbeni zahtev. Osnovni sud u Novom Sadu je 07.07.2014. godine odredio nastavak postupka i oglasio se stvarno nenadležnim za postupanje i predmet ustupio Privrednom sudu na dalje postupanje.

Tuženi su predložili Osnovnom sudu u Novom Sadu kod koga se predmet nalazio da tužbu odbaci jer tužilac nije postupio u skladu sa odredbom člana 92. Zakona o stečaju.

Tužioci su nakon četiri meseca od podnošenja predloga za nastavak postupka uredili tužbu u delu tužbenog zahteva postavljajući ga kao utvrđujući.

U konkretnom slučaju Privredni sud u Novom Sadu pošto je primio spise predmeta u postupku ispitivanja urednosti tužbe istu nije odbacio kao nedozvoljenu već je zakazao pripremno ročište kao i ročište za 01.07.2015. godine i 29.10.2015. godine.

Imajući u vidu odredbu člana 92. Zakona o stečaju prvostepeni sud je primenom navedene odredbe Zakona o stečaju doneo odluku o odbačaju tužbe kao nedozvoljene dana 29.10.2015. godine.

Tužioci su 09.10.2014. godine uredili tužbu postavljanjem utvrđujućeg umesto obavezujućeg tužbenog zahteva saglasno odredbi člana 92. Zakona o stečaju. Dakle, u trenutku donošenja odluke prvostepenog suda tužba je već bila preinačena na koji način je uklonjen razlog koji je tužbu činio nedozvoljenom. Takvo postupanje nije protivno članu 193. Zakona o parničnom postupku koji propisuje da tužilac može do zaključenja glavne rasprave preinačiti tužbu. Odredba člana 92. Zakona o stečaju govori o preinačenju tužbe u smislu navedenog, ali ova odredba ne propisuje rok u kome se to može učiniti pa kako su tužioci preinačili tužbu pre donošenja rešenja o odbačaju tužbe, to u smislu citiranih odredbi nije bilo mesta odbačaju tužbe.

Član 90. i 92. Zakona o stečaju i član 193. Zakona o parničnom postupku

(rešenje Privrednog apelacionog suda 5. Pž.190/16 od 21.01.2016. godine; rešenje Privrednog suda u Novom Sadu broj P.1343/14 od 29.10.2015. godine)

DOKAZIVANJE U PRIVREDNIM SPOROVIMA

Pravilo tereta dokazivanja iz člana 231. Zakona o parničnom postupku se primenjuje u situaciji kada sud, i pored dokaznih predloga parničnih stranaka i izvedenih dokaza, nije u mogućnosti da izvede zaključak o istinitosti određene sporne činjenice. U situaciji kada je tuženi predložio izvođenje dokaza saslušanjem svedoka na sporne okolnosti, to prvostepeni sud nije mogao odbiti izvođenje predloženog dokaza, a zatim primenom pravila o teretu dokazivanja doneti odluku o tužbenom zahtevu da tuženi nije dokazao svoje činjenične navode.

Prvostepeni sud je utvrdio da su parnične stranke bile u kupoprodajnom odnosu, da je tužilac tuženom isporučio i prodao mašine kao i drugu robu po specifikaciji u utuženim računima čiju cenu tuženi nije izmirio pa prvostepeni sud nalazi da je tuženi dužan da plati iznos od 14.077,33 evra sa pripadajućom zateznom kamatom u smislu člana 454., 262. i 277. Zakona o obligacionim odnosima.

Sud je našao da tuženi nije dokazao da je blagovremeno reklamirao nedostatke kod isporučenih mašina kao i da je reklamirao ispostavljene račune, a pri činjenici da je jedan utuženi račun delimično platio, a koji račun je ispostavljen za jednu od isporučenih mašina.

Zaključak prvostepenog suda se ne može prihvatiti.

Pravilo o teretu dokazivanja iz člana 231. Zakona o parničnom postupku primenjuje se u situaciji kada sud i pored dokaznih predloga parničnih stranaka i izvedenih dokaza nije u mogućnosti da izvede zaključak o istinitosti određene sporne činjenice odnosno ako se na osnovu rezultata dokazivanja ne može sa sigurnošću utvrditi neka činjenica.

U privrednim sporovima nije isključeno dokazivanje saslušanjem svedoka ili parničnih stranaka pa kada je tuženi predložio izvođenje ovih dokaza na spornu okolnost reklamiranja predmetne mašine odnosno da je ista imala nedostatke to prvostepeni sud nije mogao odbiti izvođenje predloženih dokaza, a zatim primenom pravila o teretu dokazivanja da tuženi nije dokazao svoje činjenične navode doneti odluku o tužbenom zahtevu.

- Član 231. Zakona o parničnom postupku

(presuda Privrednog apelacionog suda broj 5. Pž.2025/14 od 27.01.2016. godine; presuda Privrednog suda u Novom Sadu broj P.519/14 od 03.07.2014. godine)

POBIJANJE ODLUKE AKCIONARSKOG DRUŠTVA O IMENOVANJU ČLANOVA NADZORNOG ODBORA

Odluka skupštine akcionarskog društva o izboru članova nadzornog odbora društva nije nezakonita ukoliko je broj članova nadzornog odbora manji od broja određenog statutom društva, a imenovano je barem tri člana nadzornog odbora, koji broj predstavlja zakonski minimum, propisan odredbom čl. 433 Zakona o privrednim društvima

U konkretnoj pravnoj situaciji tužilac je tužbom tražio da se poništi Odluka skupštine tuženog akcionarskog društva D.H iz Novog Sada o imenovanju članova nadzornog odbora, a u pravcu dokazivanja osnovanosti tužbe istakao je da je umesto devet članova nadzornog odbora društva, kako propisuje Statut tuženog društva, pobijanom Odlukom imenovano pet članova nadzornog odbora.

Prema odredbi čl. 433 st. 1 Zakona o privrednim društvima propisano je da nadzorni odbor ima najmanje tri člana, a stavom 2 istog člana je propisano da se broj članova nadzornog odbora određuje statutom i mora biti neparan, dok odredba čl. 436 Zakona o privrednim društvima koja reguliše kooptaciju članova nadzornog odbora upućuje na primenu odredbe čl. 386 istog zakona, u kom članu je u stavu 3 predviđeno da ako se broj direktora smanji ispod polovine broja direktora koji je određen statutom ili ako nije dovoljan za donošenje odluka ili zajedničko zastupanje, preostali direktori su dužni da bez

odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana, sazovu skupštinu radi imenovanja nedostajućih direktora.

Prvostepeni sud je stao na stanovište da u konkretnoj pravnoj situaciji nema nezakonitosti donete Odluke nadzornog odbora tuženog društva, jer je izabrano 5 članova nadzornog odbora tuženog društva, od devet članova predviđenih Statutom tuženog društva, što predstavlja broj koji je više od polovine koja je predviđena Statutom tuženog društva i koji je potreban kako bi nadzorni odbor tuženog društva mogao da funkcioniše i imenovan je broj članova iznad zakonskog minimuma predviđenog odredbom čl. 433 Zakona o privrednim društvima.

Zaključak je da društvo odnosno skupština ne mora da imenuje broj članova nadzornog odbora društva koji je predviđen Statutom, kao i da doneta Odluka skupštine o imenovanju članova nadzornog odbora nema manjkavosti odnosno nije nezakonita, ukoliko je broj članova nadzornog odbora imenovan, uz poštovanje zakonskog minimuma iz odredbe čl. 433 Zakona o privrednim društvima, jer sud prilikom odlučivanja o nezakonitosti odluka ispituje da li je ista doneta u saglasnosti sa prinudnim propisima, odnosno odredbom čl. 433 Zakon o privrednim društvima, koja odredba je relevantna u konkretnoj pravnoj situaciji.

- Član 433. Zakona o privrednim društvima

(presuda Privrednog suda u Novom Sadu posl. br. P. 661/2014 od 19.03.2015. godine, presuda Privrednog apelacionog suda posl. br. Pž. 2580/15 od 10.11.2016. godine)

PRAVO NA SUDSKU ZAŠTITU U SLUČAJU PREURANJENOSTI TUŽBE ČIJI PREDMET JE POTRAŽIVANJE PO OSNOVU OSIGURANJA OD AUTOODGOVORNOSTI

Odredbom člana 24. stav 1. Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju je propisano da potraživanje po osnovu osiguranja od autoodgovornosti oštećeno lice ostvaruje podnošenjem odštetnog zahteva neposredno društvu za osiguranje, a stavom 3. istog člana isto društvo je dužno da u roku od 90 dana dostavi obrazloženu ponudu za naknadu štete odnosno obaveštenje iz

člana 25. stav 5. istog Zakona, a po proteku navedenog roka oštećenik može podneti tužbu sudu i o tome obavestiti NBS. Odredbom stava 4. istog člana je propisano da se tužba iz stava 3. ovog člana, dostavljena pre isteka roka iz stava 3. smatra preuranjenom.

Međutim, zakonodavac nije odredbom propisao odbacivanje takve tužbe kao nedozvoljene usled odsustva procesnih pretpostavki, nije podnošenje odštetnog zahteva definisao kao procesnu pretpostavku koja uslovljava podnošenje tužbe za naknadu štete protiv osiguravajućeg društva niti se među slučajevima iz člana 294. ZPP nalazi situacija koja se može upodobiti predmetnom slučaju.

Suprotno je logici procesnog zakona uslovljavati pravo na sudsku zaštitu procedurom pred određenim privrednim društvom već u takvoj situaciji jedino se može postaviti pitanje naknade troškova utuženja u slučaju kada se oštećenik nije obratio osiguravajućem društvu radi ostvarenja svog prava čiju zaštitu traži.

- **Članovi 24. i 25. Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju**
- **Član 294. Zakona o parničnom postupku**